

Japanse kolonie zijn geworden, te vergelijken met Korea. Die leger- en die marinestaf wensten ongehinderd te blijven beschikken over Indië's hulpbronnen – zij zijn het geweest die de Contactraad te Tokio op 31 mei '43 tot het (geheim gehouden) besluit brachten dat Indië, aan welks bevolking bij die gelegenheid slechts 'deelname aan het bestuur' werd toegezegd, bij Japan zou worden ingelijfd. De verzwakking van Japans militaire positie noopte nadien Japans heersers, toch de weg te volgen die tot Indië's 'onafhankelijkheid' zou leiden – een 'onafhankelijkheid' evenwel die geenszins aan de wensen der Indonesische nationalisten tegemoet kwam: het laatste besluit dat, op 17 juli '45, terzake door de Opperste Oorlogsraad in Tokio genomen werd, hield in dat geen eenheidsstaat Indonesië zou worden opgericht maar een federatieve staat, 'Oost-Indië'; de datum van oprichting van die staat werd geheel in het midden gelaten en de militaire autoriteiten in de *Nanjo* aan wie de realisering van het genomen besluit werd opgedragen, waren op de dag waarop Japan capituleerde, niet verder gekomen dan dat de Commissie tot onderzoek van 'de onafhankelijkheid van Oost-Indië' in een tot voorbereiding daarvan was omgezet, dat die nieuwe commissie op 18 augustus geïnaugureerd zou worden en dat vastgesteld was dat Java, onder strikt Japans toezicht, vermoedelijk op 7 september '45 als eerste gebiedsdeel 'onafhankelijk' zou worden; ook Java zou dan aan Groot-Brittannië en de Verenigde Staten de oorlog moeten verklaren. Tot dat absurde gebeuren is het niet meer gekomen.

Het is wellicht vooral de opvallende terughoudendheid in het Japanse beleid met betrekking tot Indië geweest die Soekarno gestimuleerd heeft tot, zoals nog blijken zal, excessief pro-Japanse en anti-Geallieerde uitlatingen – geen nationalistische voorman in de landen van de *Nanjo* heeft zozeer zijn best gedaan om bij de Japanners de indruk te wekken dat hij voor hen een betrouwbare bondgenoot zou zijn. Hij wedde daarmee op het verkeerde paard. Indonesië's toekomst verbond hij aan die van een grote mogendheid die de oorlog zou verliezen – een mogendheid bovendien die juist niet het Indonesië wilde doen ontstaan dat hem als ideaal voor de geest stond.

★

Nu het derde punt waarbij wij nog wilden stilstaan: dat het in zoveel door Japan bezette gebieden gekomen is tot daadwerkelijk verzet tegen